

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 104/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., t. č. vo väzbe, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 28/2009 zo 17. decembra 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2010 doručená sťažnosť M. M., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len

„najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tost 28/2009 zo 17. decembra 2009 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je väzobne stíhaný pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona; jeho trestná vec je vedená Špecializovaným trestným súdom, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“), pod sp. zn. Tp 9/2009. V predmetnej veci sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti proti sudkyňi pre prípravné konanie špecializovaného súdu, o ktorej táto podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku rozhodla uznesením sp. zn. Tp 9/2009 z 19. októbra 2009 tak, že nie je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v predmetnej trestnej veci.

Proti označenému uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie špecializovaného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal *„okrem iného... aj zaujatost' sudcov JUDr. J. K. a JUDr. P. F., ktorí sú členmi senátu rozhodujúceho o mojej sťažnosti.*

Námietku zaujatosti som odôvodnil v podstate tým, že som na namietaných sudcov NS SR podal podnet na podanie návrhu na disciplinárne konanie, z čoho vyplýva obava z nedostatku ich nestrannosti a pomeru k osobám zúčastneným na konaní.“

O námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom rozhodol podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 22/2009 z 12. novembra 2009 tak, že predseda senátu JUDr. J. K. a člen senátu JUDr. P. F. nie sú vylúčení z vykonávania úkonov v trestnej veci sťažovateľa.

Proti označenému uzneseniu najvyššieho súdu podal sťažovateľ sťažnosť *„argumentujúc tým, že som námietku voči p. K. a F. odôvodnil práve podaným podnetom na podanie návrhu na disciplinárne konanie, teda že nie je pravda, že som námietku neodôvodnil ako zavádzajúco uvádza napadnuté uznesenie a ďalej som namietal sudcov NS SR ktorí verejne uvádzali, že rozhodujú pod tlakom (petícia nespokojných sudcov)“*. O tejto sťažnosti sťažovateľa rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tost 28/2009 zo 17. decembra 2009 tak, že ju zamietol.

Podľa sťažovateľa „V tomto uznesení bolo opätovne uvedené, že som v námietke voči predmetným sudcom neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali vzniku pochybnosti o nezáujatosti p. K. a F. Skutočnosťou, že sudcovia podpísali spomínanú petíciu sa senát NSR 5 Tost vôbec nezaoberal.“.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza, že podľa jeho názoru mal „senát NS SR 5 Tost preskúmať aj námietku súvisiacu s verejným deklarováním nedostatku nestrannosti sudcov, ktorí sami a verejne uvádzajú, že rozhodujú pod tlakom a pod... pokiaľ sudca verejne deklaruje, že nie je nestranný a rozhoduje pod tlakom, toto jeho verejné vyhlásenie sa týka logicky všetkých vecí v ktorých rozhoduje.“

Spomínaná petícia nespokojných sudcov totiž nekonkretizuje v ktorej konkrétnej veci sa cítia byť pod tlakom, ale naopak všeobecne konštatuje, že sa necítia nestranní...

Keďže sudca podpísal, že nie je nestranný, ja sa obávam absolútne dôvodne a oprávnene, že mu chýba nestrannosť.

Mám za to, že sa touto námietkou mal NS SR zaoberať a náležite sa s ňou vysporiadať.

Nijakým spôsobom sa NS SR nevysporiadal ani s konkrétnym poukázáním na podaný podnet na podanie návrhu na disciplinárne konanie voči namietaným sudcom, čím sa uznesenie sp. zn. 5 Tost 28/2009 zo 17. 12. 2009 stalo arbitrárnym a nepreskúmateľným.

Nerozhodnutím o námietke pre podpísanú petíciu nespokojných sudcov, arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou uznesenia NS SR sp. zn. 5 Tost 28/2009 zo 17.12.2009 boli porušené moje práva vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.“.

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tost 28/2009 zo 17. decembra 2009 porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil toto uznesenie a prikázal najvyššiemu súdu, aby v predmetnej veci opätovne konal a rozhodol. Sťažovateľ zároveň žiada, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € a úhradu trov konania pred ústavným súdom.

Súčasťou sťažnosti je aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ namietá porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 28/2009 zo 17. decembra 2009.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom ... .

Ústavný súd si pre účely predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal z najvyššieho súdu príslušnú spisovú dokumentáciu a sústredil sa na posúdenie otázky, či sťažnosť sťažovateľa možno považovať za opodstatnenú. V tejto súvislosti poukázal na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považoval za potrebné poukázať tiež na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie

s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Sťažovateľ tvrdí, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je arbitrárne a nepreskúmateľné z toho dôvodu, že najvyšší súd sa v ňom „*nijakým spôsobom... nevysporiadal*“ s jeho kľúčovou námietkou, podľa ktorej nemožno považovať sudcov najvyššieho súdu JUDr. J. K. a JUDr. P. F. za nestranných, keďže obaja podpísali petíciu „*Päť viet*“, v ktorej verejne deklarovali, že nie sú nestranní a rozhodujú pod tlakom.

Z príslušnej spisovej dokumentácie ústavný súd zistil, že sťažovateľ vo svojej sťažnosti proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 22/2009 z 12. novembra 2009 najmä uviedol:

«Vzhľadom na medializované vyjadrenia sudcov, ktorí podpísali petíciu „5 viet nespokojných sudcov“ vznášam námietku zaujatosti voči sudcom NS SR, ktorí túto petíciu podpísali a mali rozhodovať v mojej trestnej veci.

V danom prípade títo nespokojní sudcovia vyhlásili, že nie sú nestranní a že nemôžu rozhodovať nestranne, že rozhodujú pod tlakom a pod.

Pokiaľ sa sudca takto politicky angažuje a priamo prezentuje nedostatok svojej nestrannosti, mal by sám automaticky oznámiť svoju zaujatosť a ani by nemal vykonávať funkciu sudcu. V prípade, keď sudca deklaruje nedostatok nestrannosti nemôže byť žiadne jeho rozhodnutie v súlade s ústavou SR a Dohovorom o ľudských právach ...

Pre uvedené žiadam, aby boli vylúčený namietaní sudcovia, nevynímajúc p. K. a p. F., a aby sa o mojej veci konalo bez prietahov.»

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktorým sťažnosť sťažovateľa zamietol, okrem iného uviedol:

„Uplatnenie § 31 ods. 1 Tr. por. (vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania, pozn.) prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia pomeru vzbudzujúceho pochybnosť o nezaujatosti úradnej osoby pre jej pomer k veci, k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, prípadne k ich zástupcov, splnomocnencom a obhajcom preukázaná.

V posudzovanej veci obvinený M. v písomných dôvodoch sťažnosti neuviedol žiadne také konkrétne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že u sudcov senátu 2 Tost JUDr. K. a JUDr. F. by vznikli pochybnosti pre ich pomer k prejednávanej veci, alebo k osobám, v zmysle požadovanom zákonom, ani objektívne zistený nebol.

Ani sudcovia JUDr. J. K. a JUDr. P. F. nezistili dôvody na postup podľa § 32 ods. 1 Tr. por. , teda že by sami namietali svoju zaujatosť v predmetnej veci.

Okolnosť, či uvedení sudcovia podpísali petíciu spomínanú obvineným, je pre rozhodovanie v tejto veci právne irelevantná a je aj nad rámec prieskumnej povinnosti senátu, ktorý rozhodoval o sťažnosti obvineného M. M.. Jeho úlohou bolo iba zistiť, či u konajúcich sudcov vzhľadom na prípadnú existenciu pomeru k prejednávanej veci, alebo k osobám, ktorých sa úkon týka, existuje pochybnosť o ich nezaujatosti. Takáto konkrétna skutočnosť zistená nebola, preto nie je daný ani zákonný dôvod pre vylúčenie predsedu senátu JUDr. J. K. a člena senátu JUDr. P. F. z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvineného M. M. a spol.“

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd v napadnutom uznesení primeraným spôsobom reagoval na kľúčovú (a v podstate jedinú) námietku sťažovateľa, ktorou tvrdil, že namietaní sudcovia „*nie sú nestranní a že nemôžu rozhodovať nestranne*“ vzhľadom na skutočnosť, že podpísali petíciu „Päť viet“. Najvyšší súd vyhodnotil túto námietku ako právne irelevantnú a presahujúcu rámec prieskumnej povinnosti príslušného senátu v kontexte s podstatou a účelom § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ako aj odkazom na skutočnosť, že namietaní sudcovia sami nenamietali svoju zaujatosť vo veci sťažovateľa podľa § 32 ods. 1 Trestného poriadku. Tento právny záver najvyššieho súdu považuje ústavný súd v konkrétnych okolnostiach veci za ústavne akceptovateľný a udržateľný.

Sťažovateľ sa uvedenou námietkou v podstate domáhal extenzívnej interpretácie a aplikácie § 31 ods. 1 Trestného poriadku na svoju trestnú vec, ktorá ani podľa názoru ústavného súdu neprichádza v danom prípade do úvahy. V okolnostiach prípadu uvedenú námietku sťažovateľa možno navyše podľa názoru ústavného súdu považovať aj za účelovú, keďže vo svojej sťažnosti proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 22/2009 z 12. novembra 2009 sťažovateľ „naznačuje“, že pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu „dochádza k značným priet'ahom“.

Za daných okolností nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za zjavne neodôvodnené ani za arbitrárne, a preto ním ani nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa s ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2010